

Amatörfotografernas
värld

Amatörfotografernas värld

FATABUREN 2009

Amatörfotografernas värld

NORDISKA MUSEETS OCH SKANSENS ÅRSBOK 2009

Red. Annette Rosengren och Christina Westergren

FATABUREN Nordiska museets och Skansens årsbok, är en skatt av kulturhistoriska artiklar som publicerats under mer än ett sekel.

Årsboken började som ett häfte med rubriken »Meddelanden«, redigerat 1881 av museets grundare Artur Hazelius för den stödjande krets som kallades Samfundet för Nordiska museets främjande. 1884 publicerades den första kulturhistoriska artikeln och när publikationen 1906 bytte namn till »Fataburen. Kulturhistorisk tidskrift« kom de vetenskapliga uppsatserna att dominera innehållet. Från och med 1931 fick årsboken Fataburen en mer populär inriktning och i stora drag den form som den har idag. Fataburen har sedan dess förenat lärdom och sakkunskap med syftet att nå en stor publik.

Fataburen är också en viktig länk mellan Nordiska museet och Skansen, två museer med en gemensam historia och en gemensam vänförening. Varje årsbok har ett tematiskt innehåll som speglar insatser och engagemang i de båda museerna, men verksamhetsberättelserna trycks numera separat och kan rekvireras från respektive museum.

Ekonomiskt stöd från Nordiska museets och Skansens Vänner gör utgivningen av Fataburen möjlig.

Fataburen 2009
Nordiska museets förlag
Box 27820
115 93 Stockholm
www.nordiskamuseet.se

© Nordiska museet och respektive författare
Omslag och grafisk form Lena Eklund
Omslagsfoto Svante Warping

Tryckt hos NRS Tryckeri, Huskvarna 2009
ISSN 0348 971 X
ISBN 978 91 7108 533 7

Boris Larsson

ANNETTE ROSENGREN

Den idag drygt åttioårige finmekanikern Boris Larsson är född 1928 och uppvuxen i Mälarhöjden i Stockholm. Han kombinerar familjefotografi med ett behov av att fotografera för bildens egen skull. Hans fotografi är anspråkslös, man skulle kunna säga att den är »inte så märkvärdig«. Men han har haft glädje av att fotografera, av att arbeta i mörkrummet och över huvud taget av att låta sig utmanas av fotografins hantverk och förmåga att förstärka minnet av händelser och människor. Han har varit anställd i mekaniska verkstäder och på fritiden har han fotograferat, filmat, spelat dragspel, designat och snickrat möbler. »Jag har velat göra sådant som är vackert« säger han. Under många år var han med i en stor välrenommerad dragspelsklubb och när fingrarna stelnat byggde han skalen till ett femtiotal magdeburgerspel i miniatyr, som sålts eller blivit presenter. Viljan att fotografera har funnits i perioder och varvats med dragspelandet och andra intressen.

Efter påtryckningar från hustrun gick han mot slutet av 60-talet över till färgfotografi, men tidigare framkallade och

»Polerare, Injector 1955.« Foto Boris Larsson.

kopierade han sina negativ hemma. Tekniken hade han lärt av en äldre släkting, som fick honom att börja fotografera och framkalla när han var sjutton år. Sedan var det som han sa »try and error«. På natten, »när det var minst spring i familjen« gjorde han om köket till fotolabb. Nästa morgon skulle allt vara återställt till familjens frukost. Så här beskriver han mörkrumsarbetet: »Jag fick ungar tidigt och familjen måste försörjas, men efter jobbet – då började livet. När jag kom hem från jobbet fanns alltid pojkarna där och väntade och då skulle vi brottas en stund. Men sen när ungarna gått och lagt sig då fick man hålla på. Så några timmar på kvällen fick man för sig själv. Det var kul att stå vid kopieringsapparaten och se hur bilden växte fram i skålen, och det var roligt att förstora upp och att göra delförstorningar.«

Han har inte haft mycket pengar att röra sig med och har mest hållit sig till begagnat när det gäller kameror och utrustning. Under 1950-talet tog han oftast sina bilder med en Nettar, en på den tiden vanlig och billig bälgekamera med 6 x 6-negativ. På 60-talet använde han olika småbildskameror och en Mamiyaflex, en tvåögd spegelreflex. Drömkameror har alltid varit sådana som haft många »möjligheter«, dvs. kameror som man kunde göra mycket med och köpa många tillbehör till – »options« skulle en USA-bilsentusiast säga. Men han har aldrig haft råd med sådana kameror.

När vi träffades 2001 och 2002 visade han otaliga negativark som har påskriften »skall kopieras« men som aldrig har blivit kopierade. »Förr när vi gick ner till Mälaren med ungarna tog jag alltid med kameran för där fanns fina motiv«, berättar han. »Det var Nettarn då, och så lilla Stekyn på kameraremmen tillsammans med ett filter till Nettarn.« Stekyn var en robust, ja-

pansk, billig och populär kamera som började tillverkas efter andra världskriget. Den hade utbytbar optik och var gjord för 16 mm-film som laddades i kassetter. Inomhus använde han blixtlampor och eftersom yrket som finmekaniker gav möjligheter att tillverka en del tillbehör, »så gjorde jag en grej med reflektor till« säger han. Annat han gjorde själv var en kulle till ett stativ och en tork för papperskopior.

Hans motiv blev som de flesta människors – i första hand barnen, familjen och naturen. Han tog gärna närbilder av blom-

»Injector 1956. Valter Bonomi kom från Brescia 1955. Vi blev goda vänner. Hans fru Ines dog i mitten av 80-talet. De flyttade till Italien igen i början på 70-talet.«
Foto Boris Larsson.

»Min mor Märta Larsson 60 år.« Foto Boris Larsson 1960.

mor, örter och insekter men fotograferade också på arbetet.

Boris Larsson har aldrig varit engagerad i någon annan fotoklubb än den han på 1950-talet ledde vid en ungdomsgård i Hökarängen. Han äger i stort sett inga fotoböcker, brukar inte besöka fotoutställningar, och han känner sig inte hemma när han hör namnen på välkända fotografiska ikoner. Men han har ofta diskuterat fotografi, mest teknik, med arbetskamrater som delat hans intresse. Kameror och teknik från 1950- och 60-talen kan han bra, och inspiration fick han genom tidningen Foto: »Det var alltid att man drömde om dyra kameror när man köpte den där tidningen. En Linhoff Technica t.ex. ville man ha, så man kunde ställa in och plåta kåkarna raka. Det var drömgrejer det.«

2001 flyttade han och hans Elsy till Värmland, och då skänkte han sin mörkrumsutrustning till Nordiska museet.

»Ralph 1 månad. Berit, Birte,
Elsy och Ralph. Nettar 6 x 6.«
Foto Boris Larsson 1957.